

Diakoni og misjon

Diakonien har ført en mer eller mindre upåaktet tilværelse på vår kirkemark. Dens stille fottrinn ble overdøvet av ordenes høyrøstethet. Det samme inntrykket sitter en også med i dag. Det er ufattelig hvor vanskelig vi mennesker har for å forstå de enkelte sannheter. Og årsaken til dette er uten tvil at selve erkjennelsen av diakoniens organiske plass i åpenbaringen og dermed også i forkynnelsen og undervisningen har vært svak og famlende. Dette at selve nådens ytringsform og eksistensform på jorden er tjeneste — har ikke gått opp for oss i sin fulle konsekvens.

Når det gjelder diakonien i misjonen så er det lett å få øye på den. Og det hele skjer i en forenklet form. De første pioner-misjonærene praktiserte diakoni i forskjellige former. Det var en samvittighetssak for dem, men ikke bare det. Misjonærene kunne ikke stå der å forkynne det glade budskap bare i ord, det måtte også vises i handling slik som Jesus gjorde. Som han, så vi. Derfor følger diakonien misjonen som skyggen følger mennesket. Og derfor får en jo så titt høre at misjonen gjør mye godt, en får folk i tale etc. De som sier dette mener det nok godt, men de ser så alt for kort. For: Hva er misjon?

Misjon er hendelse. Misjon og misjonærene gjør ikke dette bare fordi det er noen andre som har det mer vondt enn vi. Nei, misjonens oppgave er å avdekke Kristus så alle skal få kjenne ham. Vi skal sende Kristus ut til folkene! Og da er misjonæren en utsending som får nåde til å formidle dette budskapet til menneskene.

Jesus lever ikke bare i menneskeskikkelse og menneskekår, men han tok en tjeners skikkelse på seg, ikke for å la seg tjene, men for selv å tjene. Han var og er Guds sønn og menneskesønn. Her står vi overfor den totale tjeneste. Slik levde Kristus i sitt jordeliv, og dette overga han til sin levende menighet. Derfor er Kristus-tjenesten, diakonien, ikke en tjeneste for et godt formål, men en organisk og nødvendig del av kirkens liv. For likesom kirken ikke kan være en virkelig kirke uten diakoni, så kan heller ikke misjonen være en virkelig kristen misjon uten diakoni.

Det å åpenbare Kristus for verden skjer ikke bare ved Ordets forkynnelse alene, men Ordet og kjærlighetens tjeneste sammen utgjør en helhet. Nei, diakonien er ikke en god arbeidsmetode eller en ambulanse som følger erobringstogets fremmarsj. For som Kristus kom i en tjeners skikkelse, så må også misjonen komme i form av diakoni. Verdensdiakonien må åpenbares gjen-

nom en verdensdiakoni! «Som Faderen sender meg, sender også jeg dere.»

Når det gjelder misjonsbefalingen så skal vi der merke oss at den inneholder ikke bare dette å døpe, heller ikke bare å lære, men lære dem å holde alt det jeg har befalt dere. Kristi egen livsart og livsutfoldelse skal virkeliggjøres i menigheten. Og i denne folkeoppdragelse til Kristus er diakonien misjonens anskuelsesundervisning. Den sendende menighets misjonsansvar er også et diakoniansvar. Det gjelder også forholdet til misjonens utsendinger. I dag tales det om misjonærer som tjener i de unge kirker og samfunn. Og denne diakonale grunninnstilling er kanskje misjonærenes mest avgjørende kvalitet i vår tid.

Når det gjelder utdannelsen av de unge misjonærer, det å sende ut sendebud i Kristi sted, så pålegger det sendemenigheten et veldig ansvar. Møtet med nøden, men uvitenheten og overtroen tvang diakonien fram selv om det ikke var utdannede diakoniarbeidere. For i møtet med menneskets nød blir kristensinnet diakoni og kjærligheten handlende. Pioner-stadiet på misjonsmarken forteller oss dette, og det er like aktuelt i dag. Det som jo ofte skjedde var at overfor nøden måtte en finne en utveg, og så begynte ofte et sykearbeid under et løvrikt tre eller under et grastak. Så vokste det seg fram i de forskjellige arbeidsgrener innenfor diakonien: Spedalskesykehus, poliklinikker, fødestuer, barnehjem, hospitaler, forskning. Videre var det frigjøringen av slaver, mennesker som var urettferdig behandlet, underkuet, omsorgen for de gamle m. m. Lasarus hadde en om seg på alle kanter, og den store vanskeligheten var ofte dette å holde hodet kaldt og hjertet varmt.

Så ser vi da også at den største gjerning er gjort i stillhet uten årsberetninger og uten navns nevne. I denne forbindelse vil jeg særskilt nevne misjonærhustruens sum av kjærlighet til hjelp og trøst for de små i samfunnet. De hadde alltid en utvei, og det bar frukt. Så har vi misjonssøstrene, misjonslegene og diakonene som gjennom alle år har vært fortroppene i dette arbeidet. Slik har det vært, og slik vil det bli. Riktignok arbeider misjonærene i land hvor dette med sykearbeid og skoler ikke er aktuelt, f. eks. i Japan, men der har det diakonale arbeid en annen karakter. Likevel er det omsorgen for mennesket som er det avgjørende også her. Et

Forts. side 155.

spesialutdannede folk ble satt i tjenesten, og på denne måten ble de forskjellige institusjoner bygget og arbeidet vidt forgrenet inn i nøden og behovet på de mange felter. I misjonen spør en ikke om diakonien har noen berettigelse slik som en av og til hører her hjemme. Derfor er misjonsofferet med og berger vår hjemlige kristendom fra å bli seg selv nok og fra å miste sin ekspansjon og vitnekraft. Og det fordi Kristus har vist oss vegen. Slik som han gjorde, gjør også vi fordi Kristi kjærlighet tvinger oss.

Når en taler om misjon/diakoni må en knesette det videst mulige diakonibegrep, fordi tjenesten har sin plass på alle områder. Det gjelder undervisning, kirkebygg, bibeloversettelser, sykearbeid, hjelp til bedre livsvilkår, rådgiver. Det omfatter hele mennesket. Slik må det bli der det ikke er noen statsdrevet velferd. Noen begrensning av diakonibegrepet blir ikke aktuelt under slike forhold. Overfor misjons-diakoniens enorme oppgaver kreves det en hær av arbeidsfolk med nådegaver og kall til tjeneste. For utenfor vår dør ligger Lasarus enten han bor i u-land eller et velferdssamfunn.

Hva så med de unge kirker og deres ansvar? Kan de unge kirker i dag ta ansvar for det diakonale arbeid i menighetene og institusjonene? Her står det mye igjen. Men her har det også så mye å si om vi makter å forkynne det hele evangelium, gi dem den rette motivering til å dra omsorg for hele mennesket, slik som Jesus gjorde. Med en ordnet kallsdiakoni i menigheten med utdannede lønnede folk er det smått bevent. Derfor har det nå i flere år hatt høyeste prioritet med utdanning av kirkens egne sønner og døtre. Også de må få se tjenestens herlighet, også de må føres inn i det hele evangelium: Forkynnelsen av Kristus til frelse og omsorgen for sine medmennesker.

Dette er en utvikling som mange misjonærer har sett på med bekymring. Vi har ikke i den grad maktet å føre diakonien ned på det praktisk mulige plan for de unge kirkene, slik at diakonien ble en del av kirken selv.

Men vi må vokte oss så vi ikke rendyrker diakonien som et mål i seg selv. En kan bli for opptatt av organisering, posisjon, lønninger, sin egen bekvemmelighet slik at det skygger for den spontane tjenerglede og tjenerinnsats. Nøden ute i verden skal være med på å redde oss fra denne blindgate. Vi trenger misjonens diakonisyner og inntrengende kall til å kaste av oss alt som tynger og stille oss til tjeneste for ham som sa: «Gå ut i all verden og forkynn evangeliet!»

* * *

KONKLUSJON:

1. Det diakonale arbeid på misjonsmarken begynte i det små. Men etter hvert vokste de dia-

konale institusjoner fram, så som spedalskekolonier, blinde- og døveskoler, hospitaler m. flere. Disse institusjonene krever mye midler og mannskap som i lengden kunne virke hemmende på andre arbeidsgrener innen arbeidet. Men alle disse institusjonene var og er et resultat av all den menneskelige nød som en til stadighet er omgitt av. I dag er det en tung økonomisk belastning for de unge selvstendige kirkene når de selv skal overta ansvaret.

2. I den senere tid har det også innen misjons-diakonien hevet seg sterke røster om å gå mer inn i det forebyggende arbeid, og at en i stedet for de store institusjoner arbeider ut fra mindre sentra, og at en blir mer mobil i selve opplegget. Dette er en utvikling som skjer både innen u-hjelpen og den diakonale tjeneste. Det blir et forebyggende arbeid på lang sikt med å:

- heve levestandarden,
- arbeide for bedre hygiene,
- arbeide for en bedre ernæring,
- hjelpe mor og barn,
- og i videre forstand også jordbruks- og husmorskoler.

Alt dette har med det undervisningsmessige å gjøre, og det er en avgjørende faktor i denne sammenheng. Men her skal vi huske på at politiske, religiøse og kulturelle forhold spiller en avgjørende rolle om det skal lykkes. I alle tilfeller er det et spørsmål om tid og motivering. Men her skal vi også huske på at det er ikke et spørsmål om et enten-eller, men et både-og.

3. å få det diakonale arbeid innen menighet og kirke ned på det praktisk-mulige plan, er det nødvendig å forkynne det. Jesu syn på det hele menneske må bli en del av de kristne selv. Derfor er det så viktig å undervise og forkynne om dette ved preste- og bibelskoler, evangeliseringskampanjer etc. Omsorgen for de gamle, undertrykte og nødlidende må bli en del av deres tjeneste. I mange kirker har dette lyktes, mens andre ligger sørgelig tilbake. Den diakonale tjeneste må ligge på et plan som de selv makter. Det utelukker ikke spesialistene, men da er de blitt et ledd i helheten.

4. Vi må ikke glemme at utvikling har med mennesket å gjøre, og dermed også kjennskap til den menneskelige natur. Her må det en sinnerforandring til. Derfor hjelper det lite om vi lærer rett og riktig, hvis vi ikke samtidig får nåde til å gi dem, ved Guds hjelp, den diakonale visjon innen menighet og kirke. Og denne utvikling også innenfor diakonien foregår bare der hvor mannen og kvinnen i bushen eller i storbyen identifiserer seg med det de lærer og som igjen kan adoptere det i sitt eget land, og i sitt eget miljø. Derfor er diakonien i misjonen så viktig.

Diakoni og misjon

Forts fra side 151.

velferdssamfunn utelukker ikke diakonien, men den går andre veier.

Den som spør etter diakoniens muligheter i misjonen bør se hvordan det foregikk i pionertiden. Kapittel 6 i Ap. gj. forteller oss litt om dette. Guds rike hadde framgang og menigheten vokste.

All begynnelse er vanskelig. Ordet som ble forkynt hadde liten og ingen virkning i starten. Ingen ønsket misjonæren velkommen. Hans ord ble ofte møtt med hån og brutalitet. Det hendte i Afrika og blant kulturfolkene i Østen. Men kjærlighetens språk blir forstått over alt i verden. Legens operasjonskniv åpnet Kina. Livingstones utrettelige arbeid i kjærlighet og omsorg for mennesker i nød bar frukt. Salvekrukkene til Schrøder i Sør-Afrika åpnet veien til zulukongen Mpande med sine giktmerter. Diakonien ble misjonens plogspiss.

På tross av alt dette så er misjonen og misjonærene blitt beskylt for å være imperialister. Vi kom med uedle motiver, og ofte i hælene på kolonimaktene. Misjonærene kom med eller mot sin vilje i skyggen av den hvite manns våpen, og dette har vært en belastning som har vært tung å bære fordi vi ikke kunne utviske vår identitet med vår kultur og rase. Men en ting skal vi ha klart for oss og det er at nettopp misjonen med sitt diakonale arbeid har hatt avgjørende betydning når det gjalt å overvinne mistilliten og mildne hatet til den hvite mann i det hele. Kjærlighetsgjerninger ble den hånd som skulle mildne og stryke vekk bitterheten og gjøre i noen menn godt igjen de sår som undertrykkelse og brutalitet hadde forvoldt. Et møysommelig brobyggerarbeid over hatets kløft. For den som har arbeidet i Afrika i mange år må bare forundre seg over at vi som hvite misjonærer er blitt så godt mottatt på tross av vår rases brøde over for disse menneskene.

Men overfor all nøden så var den stille spontane tjeneste ikke nok fordi arbeidet var uoverkommelig. Det diakonale arbeid ble organisert og

LEDIGE STILLINGER

OPPEGÅRD KOMMUNE.

SYKEHJEMSSTYRER

Styrerstillingen ved Oppegård kommunes sykehjem og alderspensjonat blir ledig sommeren 1975. Hjemmet har 72 senger, hvorav 14 i aldersavdelingen. Styresen i ivaretar administrasjon og daglig ledelse av hjemmet som administrativt sorterer under sosialkontoret.

Til stillingen søkes off. godkjent sykepleier, helst med erfaring fra sykehjem eller geriatrisk avdeling og utdanning fra administrasjonslinjen ved Norges Sykepleierhøyskole.

Stillingen er vedtatt lønnet etter reg. l.kl. 17—18 — årslønn f. t. kr. 55.312,— — 71. 548,— etter kvalifikasjoner. Hertil kommer tillegg for styrere, kr. 9.696,— pr. år. Krav om evt. alderstillegg på grunnlag av tidligere praksis bes fremsatt i søknaden. Ansettelse i stillingen skjer forøvrig på de vilkår som til enhver tid fremgår av lover, reglement og vedtatte tariffavtaler, herunder medlemskap i pensjonsordning med 2% innskudd.

Kommunen er behjelpelig med å skaffe leilighet.

Søknad med kopier av vitnemål og attester sendes innen 10. juni 1975 til Finansrådmannen i Oppegård, 1410 Kolbotn.

DIAKONIKONSULENT I OSLO BISPEDØMME.

STILLING SOM DIAKONIKONSULENT I OSLO ER LEDIG.

Diakonikonsulenten skal ha som hovedoppgave å bistå bispedømmerådet med å innarbeide og utvikle det diakonale arbeid i bispedømmets menigheter. Administrativ erfaring er ønskelig. Det vil bli fastsatt instruks for stillingen.

Lønn etter lønnsklasse 17 eller 19 etter kvalifikasjoner. Pensjonsinnskott 2%.

Søknad med bekreftede avskrifter av vitnesbyrd og attester sendes Kirke- og undervisningsdepartementet, Kirkekontoret, postboks 8119, Oslo-dep., Oslo 1, innen 15. juni 1975.